

Etické zásady sběratele

Lidská společnost a civilizace se svojí činností vzdaluje od přírody, jejich principů a pravidel. Je proto přirozené, že člověk, který si to uvědomuje, hledá stále častěji činnosti a záliby, které mu aspoň z části nahrazují ztracený kontakt s přírodou.

Už od pravěku měl lidský druh tendence přinést do svého příbytku vše pěkné. Později vznikla touha tyto věci poznat a vědecky studovat. Potřebu kontaktu s přírodou pocítíme v dnešní době snad ještě silněji, než kdykoliv předtím a jedním z výsledků touhy poznat přírodu je také sběratelství různých přírodnin - v tomto případě ulit měkkýšů. Samozřejmě při sběratelské činnosti se nesmí zapomínat na ekologické aspekty a je nutné se řídit určitými etickými zásadami. Sběratelé získávají objekty svého zájmu především vlastním sběrem, koupí či výměnou.

A / Vlastní sběr lastur

Při samotném sběru ulit je nevyhnutelné dodržovat určitá pravidla, aby sběratel svojí činností nenarušil životní prostředí, přestože vliv sběratelů na prostředí je prokazatelně zanedbatelný. Podstatně více jedinců různých druhů živočichů se zahubí necitlivým drancováním prostředí, například jediným hlubokomořským výlovem (těch je přibližně jeden tisíc každý den provozovaných v pobřežních vodách všech kontinentů) krevet a ryb se zahubí několiknásobně víc měkkýšů, než po celou dobu dvousetleté historie sběratelství ulit. Nelze opomenout ani nadměrné znečišťování moří a sladkovodních vod okolo velkých měst, havárie tankerů a ropných plošin a také mýcení pralesů. Díky těmto aspektům se denně ztrácí mnoho živočišných druhů.

Právě proto mají sběratelé snahu ještě více minimalizovat své zásahy do prostředí dodržováním následujících pravidel:

- 1) V každém případě zanechat prostředí po sběru měkkýšů v nenarušeném stavu, tj. kameny a odumřelé korály (u sběru suchozemských měkkýšů - kmeny stromů a listí) vrátit do původní polohy. Korály nikdy nelámat.
- 2) Nesbírat živé jedince, pokud je k dispozici dostatek lastur po odumřelých měkkýších a pokud nejsou nepostradatelným předmětem vědeckého studia.
- 3) Nesbírat mladé jedince s nevyvinutou ulitou, pokud nejsou předmětem vědeckého studia.
- 4) Nesbírat jedince v reprodukčním období obsahující vajíčka nebo hlídající snůšku vajíček.
- 5) Nesbírat živé druhy zařazené do seznamu Washingtonské (CITES) či Bernské konvence a respektovat lokální zákony o ochraně přírody a Červené knihy ohrožených druhů.
- 6) Nesbírat živé jedince s poškozenými ulitami, které jsou bez sběratelské hodnoty a můžou být kvalitním genetickým základem pro reprodukci nové populace.

7) Nikdy neposbírat z jedné lokality všechny dostupné jedince jednoho druhu a vždy nechat dostatečný počet na další reprodukci. Příroda v tomto případě rychle nahradí uvolněné místo novými jedinci.

8) Důsledně dodržovat výše uvedené zásady a napomáhat ochraně prostředí tak, aby se i další generace mohli těšit z krásy lastur jakožto i z celé přírody.

B / Koupě lastur

Při koupi ulit je třeba si uvědomit, že většina lastur končících u sběratelů je jen vedlejším „produktem lovu“ (rybolov, mořské plody, zisk perleti, barviv atd.). Vylovení a často uhynulí jedinci představují nepotřebnou zátěž a odpad, který se v dřívějších dobách házel zpět do moře. Dnes se lastury, především ty z hlubokých vod, zpracovávají pro sběratele.

V mnohých zemích třetího světa sbírají a loví domorodci ulity pro suvenýry a ozdoby, ale jen nepatrná část z tohoto lovu kvalitativně vyhovuje sběratelům. Příjmy z prodeje ulit na suvenýry a ozdoby i pro sběratele jsou častokrát jediným pro život nevyhnutelným příjmem pro rodiny rybářů v zemích třetího světa. Většina ulovených živočichů přitom skončí na jídelníčku domorodců nebo restaurací a samotná lastura je už jen odpad, jako například u nás slupky od ořechů. Některé druhy jsou při tom předmětem intenzivního lovu hlavně kvůli žádanému masu. V poslední době se také rozšířilo falšování vzácnějších ulit. Jestliže některé druhy byli zařazené na seznam CITES, neměli by být předmětem obchodního zájmu a proto takové ulity ani ulity, na které se vztahuje Washingtonská a Bernská konvence, nekupujeme ani nevyměňujeme.

C / Výměna lastur

Při výměně, tak jako při koupi, je zapotřebí se přesvědčit (pokud je to možné) o původu nabízeného materiálu. V případě podezření, že materiál byl nabytý nelegálním způsobem, je lepší výměnu neuskutečnit. Důsledným dodržováním všech výše uvedených pravidel přispěje každý z nás malou měrou k ochraně prostředí. Když se důsledkem negativní činnosti člověka stane, že některé druhy měkkýšů úplně vymizí z povrchu planety, budou moci další generace studovat už jen jedince nashromážděné sběrateli po dobu několika staletí v různých sbírkách muzeí a u nadšených sběratelů. Mnohdy by bez jejich usilovné činnosti v takovém případě nebylo dostatek zachovalého studijního materiálu a nebyli by nalezeny a popsány nové druhy pro vědu (i proto je potřeba sbírat kompletní údaje o sběru). Myslím, že není třeba zdůrazňovat, že ani jeden druh nevyhynul a nevyhyne kvůli nadměrnému sběru sběratelů. Dojde-li k vyhynutí, vždy se jedná o větší zásah, který zničí biotop celého druhu. Proto je i povinností každého milovníka měkkýšů na takové negativní vlivy a zásahy do prostředí, důrazně upozorňovat a legálními cestami se snažit pomoci odstranit příčiny. Bohužel stále ještě někteří lidé a zodpovědné orgány vidí velké nebezpečí ve sběratelích a přitom ty opravdové zhoubné vlivy nechají nerušeně zvyšovat svoje negativní působení a pokračovat v destrukční činnosti.